

Fredagen den
20 januari 1978

Fredagen den 20 januari

Kl. 12.00

§ 1 Justerades protokollet för den 12 innevarande månad.

§ 2 Om offentliggörande av förteckning över innehavare av frikort hos SAS

Justitieministern SVEN ROMANUS erhöll ordet för att besvara *Anton Fågelsbos* (c) den 12 januari anmälda fråga, 1977/78:248, och anförde:

Herr talman! Anton Fågelsbo har frågat mig om jag är beredd att för riksdagen redovisa motiven till att förteckningen över tidigare och nuvarande innehavare av frikort hos SAS inte har offentliggjorts.

Jag vill först lämna en kort redogörelse för hur frågan om offentliggörande har handlagts i olika instanser.

På särskild begäran fick skattechefen hos länsstyrelsen i Stockholms län i juli 1977 en förteckning från SAS över samtliga personer som kunde bli aktuella för en eventuell beskattning av förmån av s. k. gula och blå frikort. I förteckningen fanns uppgift om hur korten hade utnyttjats i varje enskilt fall. I slutet av augusti ansökte en person, som under året var ledamot av en taxeringsnämnd, med stöd av offentlighetsprincipen om att få ta del av förteckningen. Länsstyrelsen beslöt några dagar senare att inte lämna ut förteckningen. I beslutet hänvisades till 17 § sekretesslagen, som bl. a. föreskriver att till myndighet avlämnade uppgifter till ledning för taxering inte får utlämnas till annan utan den skattskyldiges samtycke. De uppgifter som avses i paragrafen är exempelvis den skattskyldiges egen självdeklaration och uppgifter om den skattskyldiges inkomstförhållanden som lämnats av arbetsgivare.

Sedan länsstyrelsens beslut överklagats, fastslog regeringsrätten i dom den 11 oktober att handlingen inte fick lämnas ut till sökanden. Även regeringsrätten åberopade 17 § sekretesslagen.

Sökanden skrev sedan till regeringen och yrkade att den enligt 38 § första stycket sekretesslagen måtte förordna att förteckningen omedelbart skulle lämnas ut till honom. Han åberopade att utlämnandet till honom fordrades för att tillvarata allmän rätt. Han anförde bl. a. att han ämnade se till att berörda taxeringsnämnder fick uppgiften om frikortsinnehavarna inom resp. taxeringsdistrikt.

Den 22 december fattade regeringen beslut i ärendet. Beslutet innebar att framställningen om utlämnande lämnades utan bifall.

Man kan sammanfatta motiveringen till regeringsbeslutet på följande sätt. Det rör sig om en handling som är hemlig enligt reglerna i 17 § sekretesslagen

Om offentliggörande av förteckning över innehavare av frikort hos SAS

om skattesekretess. Dessa regler kan sättas ur spel, dvs. handlingar av detta slag kan lämnas ut, men bara under vissa i sekretesslagen angivna förutsättningar. En av dessa förutsättningar är att ett utlämnande är erforderligt för tillvaratagande av allmän rätt. Regeringen har funnit att den förutsättningen inte är uppfylld. Skälet är att det på skatteområdet finns ett särskilt organ, skattechefen, som tillvaratar det allmännas rätt.

Jag vill tillägga att taxeringsnämndernas arbete för det år förteckningen avsåg hade avslutats redan när den kom in till skattechefen.

ANTON FÅGELSBO (c):

Herr talman! Jag skall be att till justitieministern få framföra ett tack för att jag har fått min fråga besvarad.

Eftersom det ju var en känslig fråga som diskuterades, efterlyste jag regeringens motiv till sitt ställningstagande. Vi vet alla att massmedia sedan har offentliggjort namnuppgifter, som väl i vissa fall varit felaktiga, och det har gjorts försök att rätta till dessa felaktigheter.

Det har förekommit en del spekulation man och man emellan i denna fråga, och vi vet att regeringen inte behöver motivera sitt ställningstagande. Men om jag inte minns fel har riksdagen ändå vid något tillfälle uttalat sig för att regeringen i vissa frågor kan ge en sådan motivering. Vi har nu av justitieministern fått en fullständig redogörelse för de motiv som legat bakom regeringens ställningstagande. Jag är nöjd med svaret och jag ber att få tacka för det.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3 Om naturkatastrofen i Tuve

Kommunministern JOHANNES ANTONSSON erhöll ordet för att besvara *Bengt Bengtssons* (c) den 8 december anmälda interpellation, 1977/78:96, och anförde:

Herr talman! Bengt Bengtsson har frågat mig dels om jag är beredd att ge riksdagen en redovisning av räddningsinsatserna vid naturkatastrofen i Tuve och över vilka erfarenheter som kan dras av dessa insatser, dels om jag är beredd att ge länsstyrelserna sådana resurser att de aktivt kan medverka i en inventering av rasriskområden i landet och vidta åtgärder för att om möjligt eliminera riskerna i det sammanhanget.

Raset i Tuve inträffade onsdagen den 30 november 1977 strax efter kl. 16.00. Det förlöpte mycket snabbt och rasmassorna stabiliserade sig redan efter några minuter. Området blev strömlöst och var mycket svårt att överblicka i rådande mörker och dimma. Förvirrade och chockade människor samlades på skilda platser inom området. Rop på hjälp hördes, barn och föräldrar sökte sina anhöriga. Många var lätt klädda i det kyliga vädret.

Raset omfattade en yta av ca 300 000 m² och hade formen av en i toppen avskuren triangel med en bas av 600 m och en höjd av 800 m. Rasets kanter

var som högst 15 m. Antalet raserade hus var 67. Sammanlagt ytterligare 84 fastigheter ligger inom de risk- och evakueringsområden som fastställdes efter raset. Inom rasområdet bodde 230 personer, inom riskområdet ytterligare 206 personer och inom evakueringsområdet dessutom 212 personer.

Vid raset omkom åtta personer. Lika många fick kvarligga på sjukhus. En svårt skadad man avled senare. Ytterligare 31 skadade togs emot men kunde sändas hem. Den sista saknade personen påträffades på lördagsmorgonen efter raset.

Enligt planen för den regionala räddningstjänsten i Göteborgs och Bohus län har länsstyrelsens räddningsledning sin uppehållsplats i Göteborgs huvudbrandstation. Larmet om raset nådde länsstyrelsen kl. 16.15 och kl. 16.30 var tf. försvarsdirektören på huvudbrandstationen och höll därifrån kontakt med länsstyrelsens ledning.

Kl. 18.45 begärde brandchefen att länsstyrelsen enligt 12 § brandlagen (1974:80) skulle överta ledningen av räddningstjänsten. Länsstyrelsen beslöt senare samma kväll att överta ledningen och utsåg brandchefen i Göteborgs kommun till särskild befälhavare för räddningstjänsten på olycksplatsen. Länsstyrelsen frånträdde ledningen av räddningstjänsten under måndagen den 5 december.

Brandförsvaret, som fick det första larmet om raset kl. 16.10, satte in alla tillgängliga resurser. Inom tio minuter var 42 man och 13 ambulanser på plats. Ett sextiotal personer undsattes under det allra första skedet. Till dess att den sista saknade personen hade påträffats deltog kontinuerligt omkring 70 personer ur brandförsvaret i räddningsarbetet. I arbetet medverkade också militär personal.

I anslutning till skadeplatsen upprättades två ledningsplatser, en norr och en söder om skadeområdet. Det centrala ledningsorganet placerades i huvudbrandstationen, där också utrymmen för ledningskonferenser och presskonferenser ställdes i ordning.

Brandförsvarets verksamhet samordnades i enlighet med räddningsplanen med polisens och de kommunala verkens. Militär hjälp lämnades genom försvarsområdesstabens försorg. Under räddningsarbetet rekvirerades hjälp från brandförsvaret i grannkommunerna, i första hand för att upprätthålla brandberedskapen inom Göteborgs kommun.

Larmet nådde polisens ledningscentral kl. 16.12. Befälsbil och polisiära enheter beordrades till platsen och kl. 17.40 var tolv enheter – däribland en polishelikopter – engagerade i anslutning till rasområdet. Tjänstefri personal hos polisen uppmanades via radio att kontakta resp. tjänsteställe. Bemannade vägspärrar upprättades på åtta platser för att förhindra obehörig trafik till området. Omkring kl. 22.00 började personal från pastorsämbetet i Tuve församling och kriminalpolispersonal att göra förteckningar över de personer som beräknades vara berörda av rasolyckan.

Med bevakning av området arbetade kontinuerligt 35 polismän och 50 militärer och denna styrka utökades under lördagen och söndagen med 50 man. Efter framställning till rikspolisstyrelsen förstärktes polispersonalen med ytterligare 50 polismän från andra polisdistrikt i länet och i angränsande

---

Om naturkatastrofen i Tuve

Fredagen den
20 januari 1978

*Om naturkata-
strofen i Tuve*

län. Denna personal inställde sig på söndagen kl. 08.00.

En upplysningscentral upprättades i Glöstorpskolan. Där samarbetade polisen med försäkringsbolag och sociala distriktsnämnden beträffande bl. a. tillstånd till besök i evakueringsområdet. I övrigt omfattade polisarbetet insamling av uppgifter om dem som bodde inom området för att fastställa antalet saknade, samt bokföring av personer som omfattades av beslut om evakuering. Polisen svarade också för omhändertagandet av kringspritt gods.

Sahlgrenska sjukhuset nåddes av larmet kl. 16.15. På sjukhuset utlöstes katastroflarm. Kontakt togs också med Östra sjukhuset samt lasaretten i Kungälv och Mölndal. En läkare och två sjuksköterskor, utrustade enligt sjukhusets katastrofplan, sändes till rasområdet tio minuter efter larmet. Kort därefter sändes ytterligare fem läkare från sjukhuset till rasområdet. I närheten av raset upprättades två förbandsplatser, där ett mindre antal lätt skadade togs om hand. Vid det närbelägna Lillhagens sjukhus för psykiskt sjuka togs ett 50-tal personer om hand. Endast ett fåtal behövde vård och ingen behövde läggas in.

Försvarsområdesstaben samordnade under militärbefälhavaren hjälpinsatserna från militära förband, hemvärn och frivilliga försvarsorganisationer. Redan kl. 17.00 kunde 150 man från KA 4 ställas till förfogande. Fram till fredagen var 100–150 personer genom försvarsområdesstabens försorg kontinuerligt insatta för att tillsammans med personal ur brandförsvaret sköta räddnings- och röjningsarbetet. Från onsdagen till kl. 08.00 på måndagen biträdde 50 personer kontinuerligt polisen med bevakningsuppgifter. Totalt åtgick för dessa uppgifter under räddningsaktionen omkring 1 000 personer ur militära förband, hemvärn och frivilligorganisationer.

Civilförsvarets förrådsmän i Hällingsjö larmades redan kl. 16.30. Strålkastare, radioutrustning och annan begärd materiel var vid rasplatsen kl. 20.00. Under natten rekvirerades och utlämnades bl. a. bergbormaskiner, spett, bultsaxar och domkrafter.

Kommuncens olika förvaltningar bidrog med sina resurser för att understödja räddningsarbetet. Sålunda tog gatukontorets geotekniker fram det underlag som behövdes för att räddningsledningen skulle kunna bestämma om evakuering, besök och inflyttning i området. I gatukontorets regi byggdes på polisens begäran ett 5 km långt bevakningsstängsel runt rasområdet och sedan också vägar till och inom rasområdet. Vatten- och avloppsverket stängde snabbt av vattentillförseln och avloppen i området. Energiverken transporterade inom några timmar reservkraftsaggregat till platsen och fick mycket snabbt fram belysning till rasområdet. Socialförvaltningen organiserade en hjälpverksamhet i upplysningscentralen och bostadsförmedlingen anordnade mottagning på samma ställe.

En särskild informationsbyrå upprättades av stadskansliets informationsavdelning i samverkan med polisen, först i polishuset, senare i räddningsledningens uppehållsplats i huvudbrandstationen. Den information som räddningsledningen ville sprida till de katastrofdrabbade kunde nå ut mycket snabbt genom bl. a. lokalradions försorg. Under räddningsskedet hölls varje

dag presskonferenser som anordnades av den centrala räddningsledningen. Därvid medverkade kommunstyrelsen och olika organ som deltog i räddningsarbetet.

Länsstyrelsen ämnar göra en utvärdering av räddningstjänstinsatserna vid raset. För att få underlag för utvärderingen har länsstyrelsen från de olika myndigheter, företag och organisationer som deltog i eller på annat sätt berördes av räddningsaktionen begärt detaljerade redogörelser för deras insatser och erfarenheter. Sedan dessa redogörelser har ställts samman och analyserats inom länsstyrelsen, kommer en rapport att utarbetas. Redan nu kan emellertid konstateras att de planer som länsstyrelsen och räddningsorganen hade att arbeta efter visade sig vara i stort sett ändamålsenliga, att samverkan mellan de olika räddningsorganen gick bra samt att alla enheter snabbt kom på plats och synes ha använts på rätt sätt.

Vad beträffar frågan om inventering av rasriskområden i landet vill jag först cirna om vissa bestämmelser i byggnadslagstiftningen. För att mark skall få användas till bebyggelse förutsätts enligt 5 § byggnadslagen (1947:385) att den har prövats från allmän synpunkt lämpad för ändamålet. Prövningen sker vid *planläggning eller i samband med prövning av ansökan om byggnadslov*. Närmare bestämmelser om planläggning finns i byggnadsstadgan (1959:612). I stadgans 9 § föreskrivs att mark skall avses för det ändamål till vilket den är mest lämpad med hänsyn till bl. a. terräng- och grundförhållanden. Till bebyggelse får icke användas mark som från allmän synpunkt inte är lämpad för sådant ändamål. När förslag till plan överlämnas till kommunal eller statlig myndighet för antagande eller fastställelse, skall förslaget enligt 16 § åtföljas av bl. a. utredning angående de tekniska förutsättningarna för planens genomförande med beaktande särskilt av grundens beskaffenhet m. m. Det är i första hand kommunen som har att se till att de markundersökningar som behövs kommer till stånd. I samband med fastställelseprövningen av planen bevakar länsstyrelsen att de nu angivna kraven är uppfyllda. I de fall länsstyrelsen finner det påkallat kan yttrande över geotekniska utredningar givetvis inhämtas från statens geotekniska institut (SGI).

SGI är central förvaltningsmyndighet för geotekniska ärenden. Verksamheten vid institutet är i huvudsak inriktad på geoteknisk forskning och utveckling samt information. Institutet bedriver också geoteknisk uppdragsverksamhet. Efter utredningen om skredriskerna i Götaälvdalen fick SGI i uppdrag att övervaka detta område. SGI utför därvid bl. a. besiktningar samt biträder vid planering och byggande utmed älven. Inom känsliga delar av området görs också vissa mätningar.

Fr. o. m. budgetåret 1977/78 har SGI fått ökade resurser för verksamhet inom skredfarliga områden. Dessa medel används i huvudsak för att finansiera allmän rådgivning till kommuner och länsstyrelser samt för remissverksamhet. Denna verksamhet avser främst bebyggda områden. SGI är f. n. i färd med att utarbeta information till kommuner och länsstyrelser om institutets allmänna rådgivningsverksamhet vad avser skredfarlighet. SGI är också i färd med att utarbeta information om metoder för undersökningar av

skredfarliga områden. Båda dessa informationspaket väntas vara klara inom några veckor.

SGI har i sin forskningsverksamhet flera pågående projekt rörande skredfarlighet. Kort tid före Tuvekatastrofen fick institutet medel från statens råd för byggnadsforskning. Medlen är avsedda för ett inom institutet pågående projekt om skredfarlighet.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har i en skrivelse som har föranletts av Tuveraset framhållit att det är önskvärt att en vidare undersökning görs om riskerna för liknande händelser på annat håll. Skrivelsen remissbehandlas f. n. Även andra länsstyrelser har inkommit med skrivelser med liknande synpunkter.

Frågan om vilka åtgärder som bör vidtas med anledning bl. a. av de inkomna skrivelserna bereds f. n. inom regeringens kansli. Jag är därför inte beredd att nu göra några närmare uttalanden i frågan. Jag vill dock säga att regeringen är positiv till att resurser på lämpligt sätt ställs till förfogande för de undersökningar som kan komma att visa sig erforderliga.

BENGT BENGTTSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka Johannes Antonsson för svaret på min interpellation.

Min första fråga i den här interpellationen gällde en redovisning av räddningsinsatserna vid naturkatastrofen i Tuve i november 1977 och de erfarenheter som kan dras av dessa insatser. För de människor som blev direkt eller indirekt inblandade i denna katastrof blev sekunder och minuter fruktansvärt långa innan bara de första hjälpinsatserna kunde komma i gång. I detta fall var katastrofen av den omfattningen att hela samhällets räddningsorganisation måste sättas in för att så snabbt som möjligt hjälpa de människor som befann sig i katastrofområdet.

I svaret som kommunministern nu lämnat redovisas mycket klart och detaljerat hur den regionala räddningstjänsten trädde i funktion när larmet om raset blivit känt. Jag tror det står klart för alla att när en händelse av den här omfattningen inträffar, när området bl. a. blev strömlöst och mörker och dimma rådde, så tar det naturligtvis en liten stund innan räddningsmanskapet har överblickat situationen och kan sätta in sina räddningsinsatser där den omedelbara hjälpen behövs. Vi är alla säkert väl medvetna om att för människor som befinner sig i en sådan förtvivlat svår situation blir tiden lång innan hjälpen når fram.

I den här delen av svaret vill jag återropa vad överdirektör Sven Hultqvist i statens brandnämnd enligt en tidningsintervju sade. Han ansåg att räddningstjänstarbetet och den stora organisationen bakom skötts väl och genomförts framgångsrikt.

Enligt svaret kommer nu länsstyrelsen att göra en utvärdering av räddningsinsatserna efter raset, och har därför hos myndigheter, organisationer och företag begärt detaljerade redogörelser för deras insatser och erfarenheter. Därefter kommer en rapport att sammanställas. Det är bra att en sådan sammanställning görs, för även om räddningsorganisationen fungerar i

vårt samhälle kan det självfallet finnas detaljer som behöver ses över. Det kan ju då bli tillfälle till detta efter genomgången av en sådan rapport.

Som svar på min andra fråga redovisar kommunministern en del villkor i byggnadslagstiftningen för att mark skall få användas till bebyggelse. Där sägs bl. a.: "Det är i första hand kommunen som har att se till att de markundersökningar som behövs kommer till stånd. I samband med fastställelseprövningen av planen bevakar länsstyrelsen att de nu angivna kraven är uppfyllda. I de fall länsstyrelsen finner det påkallat kan yttrande över geotekniska utredningar givetvis inhämtas från statens geotekniska institut (SGI)."

Vad som också hälsas med tillfredsställelse är att fr. o. m. budgetåret 1977/78 statens geotekniska institut har fått ökade resurser för verksamhet inom skredfarliga områden. Det är naturligtvis utomordentligt viktigt, ja, nödvändigt att undersökningar görs så att riskerna för händelser, lika den i Tuve, så långt det nu är möjligt elimineras. Resurser måste därför ställas till förfogande så att sådana undersökningar fortlöpande kan göras på de platser i landet där sådana risker kan föreligga.

KURT HUGOSSON (s):

Herr talman! Trots att jag inte har ställt interpellationen vill jag tacka kommunministern för ett utomordentligt utförligt svar angående den räddningsaktion som genomfördes i samband med Tuveraset. Jag tror att alla är imponerade av den organisation som inom några minuter kom i verksamhet i Tuve. Att länsstyrelsen nu kommer att göra en utvärdering är, som herr Bengtsson redan framhållit, naturligtvis värdefullt, för även om någonting är bra kan det alltid finnas detaljer som bör rättas till.

Jag vill ta detta tillfälle i akt att ge uttryck för den beundran som människorna i området känner för dem som deltog i räddningsarbetet. Det var bl. a. personal från gatukontoret, brandförsvaret, VA-verket, energiverket och socialförvaltningen som deltog. Genom Tuve församlings kyrkliga personal organiserades en frivillig hjälpverksamhet som kom att vara till stor hjälp för de drabbade. Under de första timmarna arbetade många under utomordentligt stora svårigheter och under mycket stora risker.

Det är klart att när en händelse som den i Tuve har inträffat blir man orolig för att en motsvarande katastrof kan inträffa på nytt. Vi har haft Surteraset och Tuveraset, och vi har efter Tuveraset haft skred i Bohuslän vid Bärfendal. Det är väl mot den bakgrunden man skall se länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län skrivelse till regeringen, där man framhåller att det är önskvärt att man får möjligheter att göra undersökningar i andra områden som kan bedömas vara riskfyllda. Även om jag har full förståelse för att kommunministern inte i dag kan göra något närmare uttalande om vad som kommer att hända med anledning av den framställningen vill jag ändå betona att det är utomordentligt angeläget att man på områden där rasrisker kan föreligga får möjligheter att genomföra nya geotekniska undersökningar.

Jag vill, herr talman, säga ytterligare en sak som har anknytning till själva räddningsarbetet. Lokalradion i Göteborg svarade för en mycket god

information, men lokalradiochefen i Göteborg tvingades att ha en förhandling med Sveriges Radio för att få gå in på riksnätet. Jag tycker att det visar litet av lokalradions problem, och jag hoppas att regeringen uppmärksammar detta. När en naturkatastrof inträffar är det självklart att lokalradion skall kunna gå in på riksnätet. Då skall inte chefen behöva förhandla om det. Jag vill gärna skicka med den synpunkten till kommunministern.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 4 Om beskattningen av förmån av fria resor med SAS

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att besvara *Nils Berndtsons* (vpk) den 10 januari anmälda fråga, 1977/78:234, och anförde:

Herr talman! Nils Berndtson har frågat mig om jag anser det förenligt med gällande lagar och förordningar att förmåner som SAS frikort inte skall beskattas på samma sätt som andra inkomster och förmåner.

I kommunalskattelagen finns särskilda bestämmelser som gäller beskattning av förmån av fria resor. Bestämmelserna är av gammalt datum och inte helt entydiga. Hur de skall tillämpas i ett enskilt fall som gäller frikort från SAS prövas f. n. av länsskatterätten i Stockholms län. Målet kan beräknas bli avgjort under februari innevarande år. Med hänsyn till att frågan sålunda f. n. är föremål för rättslig prövning vill jag inte göra något uttalande om tolkningen av bestämmelserna.

Jag anser det emellertid angeläget att man snarast ser över och moderniserar skattereglerna rörande alla de reseförmåner av olika slag som numera finns. Härvid bör principen vara att dessa förmåner skattemässigt behandlas efter samma regler som gäller för naturaförmåner i övrigt. Förmånerna bör alltså enligt min mening vara skattepliktiga i den mån deras värde är någorlunda betydande och möjliga att fastställa med tillfredsställande säkerhet. En sådan översyn kommer att anförtrös åt den särskilda kommitté som tillsätts i dagarna för att utreda beskattningsfrågorna rörande bl. a. traktamentsersättningar och resekostnader.

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! Familjen Pettersson i Kalmar är i år typfall för myndigheternas beskrivning av vad som gäller vid självdeklarationens upprättande. I den färgglada trycksaken, som distribueras till dem som skall deklarerat, kan man läsa om vad Pettersson och andra har att iaktta. Arbetsinkomsten, traktamente, erhållen sjukpenning och de 400 kr. Pettersson fått i arvode som föreningskassör skall tas upp som förmåner. Pettersson får göra vissa avdrag, men de skall noga motiveras. För att han skall få göra avdrag för bussresorna mellan bostaden och verkstan där Pettersson arbetar måste avståndet vara minst två kilometer.

Detta är situationen för den stora delen av det svenska folket när självdeklarationen skall plitas ihop under de närmaste veckorna. Pettersson

och andra har en kontrolluppgift från arbetsgivaren att utgå ifrån. Där står allt vad de fått i lön eller annan förmån. Detta vet också taxeringsmyndigheterna, dit samma uppgift gått.

Men det verkar inte att vara lika noga för alla i samhället. Nog tror jag att Petterssons funderar över hur det kan komma sig att vissa uppsatta personer i samhället kan få åka flyg jorden runt med familjen utan att detta anses vara en skattepliktig förmån. Kan 400 kr. för slitet som kassör i samfällighetens styrelse vara mer förmån än att åka första klass flyg jorden runt? Om frikort från SAS och förhållandet till gällande lagar och förordningar har jag frågat budgetministern, och jag får tacka för svaret. Budgetministern vill inte tolka bestämmelserna men anser själv med vissa reservationer att förmånerna bör beskattas. Resor är inte beskattningsbara, står det i någon lagparagraf. Då tränger sig behandlingen av AMS-arbetares resor fram som jämförelse. Skall det vara mer förmån att få några friresor mellan AMS-förläggningen och hemorten än att flyga jorden runt? De blå och gula korten har inte varit förenade med någon anställning vid SAS. De har inte varit avsedda för att kunna utföra något arbete. Tvärtom har de varit avsedda för vissa personers höga nöje. Men de som har fått korten har varit betydelsefulla på olika beslutsnivåer. Detta är kanske det mest stötande i hela denna otrevliga affär. Om en förmån är av det slaget att den i pressdebatten ansetts påminna om mutor och bestickning, skall den då också befrias från skatt till skillnad från arbetsinkomster?

Budgetministern lovar att utreda bestämmelserna men tydligen inte med någon särskild brådska, och jag vill ställa frågan: Finner verkligen inte budgetministern detta problem så angeläget att han är beredd att företa en särskild utredning i stället för att baka in den i en översyn av hela rese- och traktamentssystemet?

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Eftersom det här handlar om beskattning av förmåner, av fria resor av en speciell typ, har det varit naturligt att ta upp detta i översynen av alla frågor rörande traktamentersättningar och resekostnader. Där finns ett samband, och det är naturligt att det beaktas i en utredning.

Jag vill tillägga att utredningen självfallet har möjlighet att under utredningsarbetets gång redovisa förslag i delfrågor.

NILS BERNDTSON (vpk):

Herr talman! En del lagar och förordningar på skatteområdet är inte solklara – det antydde budgetministern i sitt svar – och det förekommer motsägelsefulla tolkningar. Men jag tycker att tolkningen när det gäller SAS frikort är motsägelsefull i överkant. Den är så anmärkningsvärd att man borde företa en skyndsam utredning av hela problemet.

Om jag skulle försöka dra några slutsatser av behandlingen av den här frågan är det följande. Frikorten vid SAS betraktas inte som inkomst av tjänst, för då skulle de beskattas. De anses tydligen inte heller vara annan lön, ersättning eller förmån, som det talas om i deklarationsblanketterna – då

---

*Om beskattningen
av förmån av fria
resor med SAS*

skulle de också beskattas. De betraktas inte heller som kostnadsersättning, som vid enskild tjänst uppbyren resekostnad, för att fortsätta med deklara- tionsblankettens språk. Inte heller anses det tydligen vara gåvor, för gåvor utöver ett visst belopp skall också tas upp. Frågan är: Vad är då dessa frikort för något? Jag tycker det är angeläget att utreda det. Därför bör man inte baka in en sådan utredning i en allmän översyn av rese- och traktamentbestäm- melserna.

Det är allvarligt – jag har redan nämnt det – att det i pressdebatten har antytts att det här liknar bestickning och mutor. Då borde man faktiskt företa en grundlig och snabb utredning.

Jag tycker inte budgetministern skall bli förvånad om Pettersson i Kalmar och andra deklaranter blir upprörda över att de måste ta upp varje inkomst samtidigt som viktiga förmåner för vissa grupper undantas från beskattning. Detta, herr Mundebo, kan inte vara ägnat att höja skattemorale!

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Jag vill försäkra att jag självfallet tycker att det är angeläget att få klarhet i reglerna och att få entydiga regler för framtiden.

De nuvarande reglerna är alltså under rättslig prövning. Som jag säger i svaret beräknar man att det ärendet skall avgöras under nästa månad.

Av mitt svar framgår hur jag anser att reglerna bör utformas för framtiden. Självfallet är det också för mig angeläget att, så fort det är möjligt få till stånd sådana nya regler. Men jag kan icke bortse från att det finns ett sakligt samband mellan denna fråga och en del andra inslag i beskattningen av reseförmåner.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 5 Om beskattningen av vissa reseförmåner

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO erhöll ordet för att i ett sammanhang besvara

dels *Gustav Lorentzons* (vpk) den 10 januari anmälda fråga, 1977/78:229, dels *Alf Lövenborgs* (apk) den 11 januari anmälda fråga, 1977/78:241, och dels *Knut Wachtmeisters* (m) den 12 januari anmälda fråga, 1977/78:245, och anförde:

Herr talman! Gustav Lorentzon har frågat mig om regeringen, mot bakgrund av handläggningen av de s. k. SAS-frikorten, anser att det är förenligt med en rättvis och lika behandling att de ungdomar som arbetat inom den av arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) bedrivna försöksverksamheten beskattas för hemresor. Alf Lövenborg har frågat mig om jag anser att dessa fria hemresor skall beskattas och, om så inte är fallet, vilka åtgärder regeringen ämnar vidta. Knut Wachtmeister har frågat om jag ämnar vidta åtgärder för att de ungdomar som i god tro utnyttjar AMS friresor ej i efterhand skall bli beskattade för denna förmån.

Jag har tidigare i ett svar till Nils Berndtson framhållit att en fråga om beskattning av reseförmåner i form av frikort från SAS kommer att prövas av skattedomstol inom kort och att jag med hänsyn till detta inte anser mig böra uttala mig om tillämpningen av skattereglerna i detta fall.

Beträffande de bidrag till hemresor som AMS kan bevilja vissa ungdomar vill jag säga följande. I den informationsfolder som AMS har lämnat ut till dem som kan komma i fråga till sådana bidrag anges att bidragen är skattepliktiga. Riksskatteverket har på förfrågan uttalat som sin uppfattning att någon avdragsrätt för resekostnaderna inte föreligger. Uttalandet har skett mot bakgrund av skattedomstolarnas praxis. Avdrag för hemreskostnader medges bara om inkomsttagaren har eget hushåll. Så anses inte vara fallet i fråga om ungdomar som bor hos sina föräldrar.

De ungdomar som fått resorna betalda av AMS intar ingen särställning i förhållande till andra ungdomar som arbetar utanför sin hemort. De ungdomar som inte fått särskilda bidrag utan med egna medel fått bekosta sina hemresor torde inte kunna påräkna avdrag utan måste själva stå för hela resekostnaden.

Det är beklagligt om det uppstår ett missförstånd hos de nu aktuella ungdomarna om skattereglerna för bidragen till hemresor. Regeringen är emellertid beredd att vidta åtgärder i syfte att undanröja olägenheterna för de ungdomar som genom en beskattning får värdet av sina fria hemresor reducerade. De problem som aktualiseras i samband med den skattemässiga bedömningen av dessa ungdomars hemresor är ganska omfattande. Den översyn av reglerna som även jag anser påkallad bör ske inom den kommitté som i dagarna tillsätts för att göra en grundlig översyn av alla skattefrågor rörande traktamenten, reseersättningar och resekostnader.

GUSTAV LORENTZON (vpk):

Herr talman! Jag får tacka budgetministern för svaret, även om jag menar att det inte är ett svar på min fråga – däremot är det kanske svar på de frågor som andra ledamöter har ställt efter det att jag lämnade in min fråga.

Självklart blev stora delar av svenska folket storligen förvånade när vi i massmedia tog del av uppgiften att regeringsledamöter och en hel rad andra prominenta personer av ett flygbolag erhöll gratisresor utan begränsning jorden runt åt sig och sina familjer – resor för avsevärda belopp, resor som vanliga skattebetalare aldrig skulle kunna drömma om att få göra. Men mer förvånad blev allmänheten när den fick klart för sig att dessa resor – gåvor eller vad man nu vill kalla det – inte skulle beskattas. Förvåningen blev ännu större när regeringen vägrade publicera namnen på dessa personer. Man frågade sig: Vad ville regeringen dölja? Vad var det för skumt som låg bakom regeringens vägran? Vilka personer och vilka intressen ville man skydda? Hade korruptionen brett ut sig för långt?

Regeringen var lika halsstarrig trots den omfattande publiciteten i massmedia. Regeringen måste ha varit fullt medveten om att dessa listor skulle komma fram när som helst – när så många kände till dem var det bara en tidsfråga. Men regeringen tycktes lika naiv i detta fall som i många andra

avscenden. Även jag som tillhör fotfolket i denna riksdag – och det gjorde ju också herr Mundebo innan han blev budgetminister – har listan i min hand. Det var dessa namn som regeringen vägrade att publicera. Här finns namnen på statsråd, personer tillhörande kungahuset och en rad andra prominenta personer – jag ser dem inte i kammaren i dag, men det kanske har sin förklaring. Var det kungahuset, familjen Wallenberg eller de gamla förbrukade statsråden som man ville skydda? Den frågan ställer sig naturligtvis människorna.

Men så kom något som kom bägaren att rinna över. Unga människor, 20-åringar i stor utsträckning från Norrland, som hade tvingats söka arbete söderut, hade fått vissa gratisresor. De hade fått uppgift om att de resorna inte skulle beskattas. Men plötsligt kom meddelandet att dessa ungdomar som hade tvingats till arbete söderut skulle betala skatt för sina resor. Det var detta jag aktualiserade i min fråga.

Det är klart att folk tycker att man här tar hänsyn till person. Är du statsråd, tillhör du kungahuset eller är du en Wallenberg får du fria jordenresor och slipper skatta för dem. Men tillhör du socialgrupp tre är du en annan person i det här samhället. Det var detta jag berörde i min fråga, som jag inte har fått något svar på.

Jag ser att min taletid nu är ute, och jag slutar med att fråga herr Mundebo: Var finns här likheten inför lagen?

ALF LÖVENBORG (apk):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret på den här frågan.

Jag ser av svaret att regeringen lovar se över det här problemet. Vi får hoppas att den översynen sker snabbt, så att ungdomarna snart får ett klart besked. För det beskedet bör vara skattebefrielse.

Det kan inte vara rimligt att man först gör allt för att locka ungdomarna till arbetsplatser långt ifrån hemmen, och utnyttjar deras nödläge – för ett sådant är det ju fråga om när man inte har jobb på hemorten – och sedan ger dem en skattesmäll av det här slaget.

Det är sällan jag fått så många reaktioner utifrån som just i denna fråga. Den kväll som detta offentliggjordes i TV fick jag telefonsamtal från 11 norrbottniska ungdomar, som med bestörtning och indignation i rösten frågade om detta kunde vara sant och om det inte var möjligt att göra någonting i riksdagen. Den här indignationen är helt förståelig. Ingen av de 11 ungdomar som kontaktade mig sade att de hade blivit underrättade i förväg om att det skulle bli sådana här konsekvenser. Nu ser jag av frågesvaret att det har meddelats i en informationsfolder. Men tydligen har den informationen varit så bristfällig och så finstilt att den inte har observerats av ungdomarna.

På grund av att dessa ungdomar lever i ett samhälle som inte kan garantera den mänskliga rätten till arbete på hemorten eller ens i det egna länet hade de motvilligt accepterat att ta jobb långt hemifrån. Att de erbjudna sex gratisresorna för att hälsa på hemma var ett av skälen till att dessa ungdomar tog de här jobben berättade flera av dem. Mot den bakgrunden tycker jag

nästan att det är snudd på bedrägeri om myndigheterna sedan kräver flera tusen kronor i skatt för dessa hemresor. De politiska ungdomsförbunden har med rätta karakteriserat dessa skattekrav som stötande och felaktiga. Sett mot den generositet som man visade förmögna i samhället, något som man tidigare varit inne på här i dag, är det verkligen ingen felaktig karakteristik.

Det är alltså nödvändigt att finna ett system som gör att denna skattetekniska oformlighet helt rättas till. Det är därför bra att man nu gör den här översynen, som jag anser måste ge ett resultat mycket snabbt, så att dessa ungdomar slipper sväva i ovisshet.

KNUT WACHTMEISTER (m):

Herr talman! Jag skall be att få tacka budgetministern för svaret på min fråga.

Många människor blev med rätta upprörda när tidningar och TV för några veckor sedan meddelade att tusentals ungdomar, huvudsakligen från Västerbotten, Norrbotten, Jämtland och Gotland, skulle kunna få upp till 3 500 kr. i kvarskatt på grund av de sex fria resor som AMS beviljat dem med anledning av att de bosatt sig söderut för att där kunna få arbete.

Man skulle kunna jämföra dessa ungdomars resor med de fritidsresor som de värnpliktiga åtnjuter och som inte behöver tas upp till beskattning. De värnpliktiga behöver emellertid inte heller – i motsats till AMS-ungdomarna – skatta för kontantersättningen under värnpliktstiden. Skattemyndigheterna anser sig därför säkerligen ha handlat logiskt när de ansett att resorna likaväl som inkomsterna från AMS borde beskattas.

Av budgetministerns svar framgår nu att AMS i förväg informerat om att de fria hemresorna skulle betraktas som en skattepliktig förmån. Jag tycker det är en mycket viktig upplysning, som gör klart att man på intet sätt kan tala om något slags retroaktiv beskattning.

Möjligen kan det sägas att informationen inte varit av den omfattningen att den i tillräcklig utsträckning trängt igenom, och det är i så fall mycket beklagligt. Men det är glädjande att budgetministern nu meddelar att regeringen är beredd att vidta erforderliga åtgärder för att mildra effekterna av dessa skatteregler.

Jag tackar än en gång budgetministern och är nöjd med det svar jag fått.

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Jag vill bara göra ett par tillägg.

Jag skall inte ytterligare fördjupa mig i den diskussion om gällande sekretesslag som justitieministern nyligen har fört. Jag vill bara poängtera att det gällde att tillämpa lagen i den utformning den fått genom beslut här i riksdagen. Och det är vad regeringen har gjort.

När det sedan gäller resorna inom AMS-systemets ram, så kommer de nu aktuella ungdomarnas problem att lösas genom ett särskilt beslut, inte inom skattesystemets ram utan bidragsvägen. Jag förutsätter att AMS fortsätt-

ningsvis på ett klart och entydigt sätt ger information om gällande regler, så att problem inte uppkommer.

Vi skall också självfallet så fort det är möjligt bearbeta gällande lagregler och återkomma till riksdagen med förslag till nya regler rörande traktamenten och rescersättningar, så att de blir så klara och entydiga som det någonsin går att åstadkomma. Och vilken inriktning de reglerna bör få när det gäller SAS-resorna framgår helt klart av mitt svar.

GUSTAV LORENTZON (vpk):

Herr talman! Budgetministern säger i sitt svar att det – och detta har det också talats om här i replikerna – i en informationsfolder som AMS lämnat ut till de ungdomar det gäller anges att bidragen är skattepliktiga.

Men jag har ett brev från arbetsmarknadsstyrelsen av den 28 oktober 1977, där det sägs:

”De län som omfattas av försöksverksamheten har, med utgångspunkt från verksamhetens målsättning, i många fall uppfattat dessa bidrag som skattefria och detta har medfört att information till berörda ungdomar ej har givits.”

Ungdomarna kände alltså ingenting till om detta. Det är fel i svaret. Även om AMS gett ut en folder, så har den inte kommit ungdomarna till handa – det framgår av brevet från arbetsmarknadsstyrelsen. Man kan alltså inte anklaga ungdomarna i det här fallet utan snarare budgetdepartementet.

Eftersom jag har ordet vill jag också säga att det är underligt, herr budgetminister, att frågan om AMS-resorna skall utredas medan miljonärer, kungahusets och de svenska statsrådets gratis jordenruntresor skall vara skattebefriade – i varje fall enligt budgetministerns tidigare uppfattning. Dessutom gjorde regeringen allt för att hemlighålla namnen på innehavarna av SAS-korten. Och jag har inte fått svar på frågan: Varför handlade ni på detta sätt?

Nu står regeringen och statsrådet Mundebo här likt skolgrabben som hickande och stammande försöker försvara sig då han tagits på bar gärning för ofog han gjort. Men i det här fallet, herr Mundebo, är saken ännu värre än när en skolgrabb gjort något ofog. Och uppträdandet i övrigt är rätt karaktäristiskt.

ALF LÖVENBORG (apk):

Herr talman! Mot bakgrund av att en översyn skall göras vill statsrådet inte nu tala om vilka åtgärder som kommer att vidtas, och det kan jag möjligen förstå. Men jag vill framhålla att det inte bara gäller att undanröja olägenheterna för de nu aktuella ungdomarna, utan det gäller också att se till att andra ungdomar inte får liknande bekymmer i framtiden.

Jag vill än en gång understryka vikten av att den beslutade översynen sker mycket snabbt, så att man skingrar den oro som många ungdomar fortfarande bär inombords. Att på grund av arbetsbrist tvingas jobba långt från hemorten kan innebära en ständig plåga i sig. Om ungdomarna dessutom skulle straffas med skatt som de inte har väntat sig, då skulle en grov orätt begås. Resultatet

av översynen måste därför bli att ungdomarna slipper betala skatt för sina hemresor.

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Jag skall bara kommentera de synpunkter i sak som framfördes i de två senaste inläggen.

När det gäller SAS-resorna ankommer det på länsskatterätten att tolka gällande lagstiftning. Länsskatterätten kommer med beslut i ärendet under nästa månad.

Beräffande de nya reglerna skall i dagarna påbörjas en översyn av hela området rörande traktamentersättningar och resekostnader. Jag har klart redogjort för min uppfattning om hur de nya reglerna bör se ut när det gäller SAS-resorna. Dessa bör beskattas i den mån frikort över huvud taget förekommer.

Den nuvarande utformningen av gällande regler för AMS-resor framgår av de foldrar som AMS har för information om flyttningsbidrag m. m. Om dessa foldrar i de nu aktuella fallen icke har nått fram, så är det – såsom framgick av mitt första svar – att beklaga. Jag har inte anledning att efterforska vari felet när det gäller den här frågan ligger eller att utpeka någon myndighet eller några personer som ansvariga för att informationen inte har nått fram, utan jag nöjer mig med att konstatera att det tycks vara så att de ungdomar denna debatt handlar om inte har fått full klarhet om reglerna. Och detta är att beklaga – jag upprepar det ännu en gång – men för att undanröja de olägenheter som här finns kommer alltså regeringen att fatta särskilda beslut rörande dessa ungdomars resor.

GUSTAV LORENTZON (vpk):

Herr talman! Att krypa bakom länsskatterätten hjälper föga den sak som herr Mundebo har till uppgift att försvara här, nämligen frågan om SAS-korten och de stora förmåner som representanter för kungahuset, statsråd, Wallenberg och andra åtnjuter.

Herr Mundebo svarade inte på min fråga. Den löd: Varför hemlighöll regeringen listorna och möjliggjorde alla dessa skrivelser i tidningarna och ett omfattande ryknessprideri?

Ni förklarade att så fort korten kom från SAS, så lämnade ni dem tillbaka. Men vilka rykten var det som spreds ute i landet? Jo, följande – och det känner ni säkert till själva: Det första statsråden gjorde, innan taburetterna ens hunnit bli varma, var att ringa till SAS och fråga: När kommer våra frikort?

Ni bäddade för de omfattande skrivelser som förevarit genom att smussla och hemlighålla, och ni är själva orsaken till dem. Ni kunde i stället ha sagt till SAS: Vi lämnar namnen på statsråden. Det är nio stycken det är fråga om, och i övrigt är listan hemligstämplad.

Men så gjorde ni inte. Halsstarrigt uppträdde ni hela tiden och vägrade att ge allmänheten uppgifterna, trots att ni visste att dessa namn när som helst

Nr 64

Fredagen den
20 januari 1978

---

*Om beskattningen
av vissa reseför-
måner*

*Om synkraven för
kustbevakningsper-
sonal m. fl.*

skulle komma att publiceras. Då frågar man sig: Vem ville ni skydda? Vilka intressen ville ni skydda?

På detta svarar inte herr Mundebo.

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Bara ett sista tillägg, eftersom den här debatten inte längre handlar om sakfrågor utan om ett antal andra kommentarer av Gustav Lorentzon.

Justitieministern har nyligen på en särskild fråga utförligt redogjort för handläggningen när det gäller sekretesslagstiftningen. Det fanns inte några intressen att skydda. Uppgifter fanns f. ö. tillgängliga. Den myndighet som har att handlägga de här frågorna, nämligen skattechefen, har sedan lång tid tillbaka tillgång till handlingarna.

Skälet är helt enkelt följande: Regeringen har att tillämpa en sekretesslagstiftning, beslutad av riksdagen. Regeringen har tillämpat den lagstiftningen helt enligt riksdagens beslut.

GUSTAV LORENTZON (vpk):

Herr talman! Nej, herr budgetminister, det går inte an att krypa bakom i det här fallet heller och påstå att det inte är sakliga frågor jag talar om. Det är just sakfrågor jag ställer, och det är dem ni inte svarar på.

Orsaken till att vi har fått denna omfattande publicitet här i landet är ju att regeringen har handlat på det sätt som jag skildrar. Det tillhör verkliga saken, herr budgetminister.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 6 Om synkraven för kustbevakningspersonal m. fl.

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO erhöil ordet för att besvara *Hans Peterssons* i Röstånga (fp) den 1 december anmälda interpellation, 1977/78:87, till kommunikationsministern, och anförde:

Herr talman! Hans Petersson i Röstånga har i interpellation till kommunikationsministern frågat dels om denne vill medverka till att rådande krav på synskärpa för anställning i allmän tjänst på ett bättre sätt än f. n. anpassas till dagens samhälle så att kraven kan uppfyllas med korrigerig, dels om denne är beredd att uttala att dispens i fråga om synkrav i större utsträckning bör medges av vederbörande myndighet.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Bestämmelser om krav på synskärpa för skilda yrkeskategorier har utfärdats av ett flertal myndigheter. Som exempel kan nämnas rikspolisstyrelsen, generaltullstyrelsen, luftfartsverket och myndigheter inom försvarsmakten. Bestämmelserna motiveras av de särskilda krav på säkerhet som måste ställas för olika yrkeskategorier inom myndigheternas verksamhetsområden. De avser i vissa fall mätningar *utan* korrigeringsglas, i vissa andra fall *med* sådana.

I något fall grundas bestämmelserna på de förslag till fordringar på synförmågan för anställda i allmän och enskild tjänst som år 1950 lades fram av en kommitté med uppgift att utreda frågan. Detta gäller t. ex. för tullverket, som efter beslut av Kungl. Maj:t 1954 fastställde fordringar på synförmåga för personal vid verket.

I andra fall är synkravsbestämmelserna grundade på förslag till anställningskrav som upprättats vid resp. myndighet eller på internationellt fastställda normer. Det senare gäller luftfartsverkets bestämmelser om synkrav för t. ex. trafikflygare.

Hans Petersson i Röstånga har i interpellationen särskilt pekat på de synkravsbestämmelser som finns vid tullverket. 1973 tillsattes en partssammansatt grupp vid verket för att bl. a. utreda behovet av nya bestämmelser om synkrav. Arbetsgruppen föreslog vissa ändringar, t. ex. fortlöpande kontroll av synförmågan hos vissa tjänstemän vid kustbevakningen. Regeringen medgav den 10 april 1975 att generaltullstyrelsen efter hörande av statens personalnämnd fick utfärda nya bestämmelser om bl. a. synkrav. Generaltullstyrelsen har ännu inte utfärdat några nya bestämmelser. Ett av skälen härtill är att styrelsen särskilt övervägt om korrektion med synglas skall tillåtas vid nyanställning.

På staten som arbetsgivare vilar ett särskilt ansvar att underlätta för människor med olika slag av handikapp att få ett fullgott arbete. Det är därför angeläget att tillse, att man inte utan starka skäl ställer anställningskrav som kan utestänga grupper av arbetssökande från statliga tjänster.

Jag vill därför meddela att det är min avsikt att föranstalta om en översyn av gällande synkrav för anställning i statlig tjänst. Jag kommer då också att överväga, om översynen bör omfatta även gällande hörselkrav.

Jag är däremot inte beredd att i detta skede ge någon allmän rekommendation om dispens från de gällande kraven.

HANS PETERSSON i Röstånga (fp):

Herr talman! Det är lätt att instämma i budgetministerns uttalande att det vilar ett särskilt ansvar på staten för att underlätta för människor med olika handikapp att få ett fullgott arbete. Tyvärr måste man konstatera att staten på detta område hittills har varit en dålig föregångare. Och man blir närmast beklämd av uppgiften om generaltullstyrelsens saktfärdighet. Det är snart tre år sedan styrelsen fick rätt att utfärda nya bestämmelser om synkrav. Men ännu har styrelsen inte kunnat fatta det som jag tycker självklara beslutet att korrektion med synglas bör tillåtas vid nyanställning.

Jag tackar budgetministern för ett bra interpellationssvar och konstaterar att han drar konsekvenserna av sin åsikt om staten som arbetsgivare samt att han skall föranstalta om en översyn. En sådan översyn blir naturligtvis än bättre om den också kan inrymma hörselkraven. För detta är det lätt att uttala en mycket stor tillfredsställelse.

Det andra ledet av min interpellation handlade om att dispens bör lämnas i större utsträckning av myndigheterna. Budgetministern är i dag inte beredd att ge någon allmän rekommendation om dispens från gällande krav. Så långt

*Om synkraven för
kustbevakningsper-
sonal m. fl.*

sträckte sig heller inte mina funderingar. Jag föreställer mig att den kommande översynen öppnar vägar till statlig anställning för åtskilliga som inte uppfyller nu gällande synkrav, dvs. så att glasögon kan tillåtas där de inte får användas i dag. Men under den tid översynen pågår och till dess nya bestämmelser föreligger finns det alltså människor som blir utestängda från arbeten för vilka de har både intresse och förutsättningar.

Jag menar att det redan i dag finns åtskilliga fall, där vederbörande myndighet klart kan konstatera att den sökande mycket väl klarar en uppgift med hjälp av glasögon. Han eller hon får ju, när anställningen väl är klar, ofta fullgöra betydligt mera kvalificerade uppgifter om synen efter hand blir försämrad. Man kan föreskriva att synglaset skall vara av viss kvalitet, man kan fordra särskilda fastsättningsanordningar eller föreskriva att glasögonen skall bäras i tjänsten osv. Myndigheterna bör enligt min uppfattning inte vara så formellt bundna till föråldrade bestämmelser utan måste ha rätt stora möjligheter till flexibilitet i de enskilda fallen.

Budgetministern har här intagit en klar ståndpunkt i fråga om statens ansvar som arbetsgivare. Därför anser jag mig också kunna efterlysa en personlig uppfattning hos budgetministern om dispens för en grupp – låt vara en liten sådan – som kommer i kläm under tiden. Jag hoppas innerligt att den uppfattningen ligger i linje med vad jag här har skisserat. Då kan myndigheterna på ett smidigare sätt tolka gällande synkravsbestämmelser.

I stället för att hålla fast vid formalistiska regler bör inställningen vara att hellre fria än fälla.

Budgetministern INGEMAR MUNDEBO:

Herr talman! Min förhoppning är att den översyn som vi nu skall göra inte skall ta lång tid, utan att vi relativt snart skall kunna komma fram till nya lösningar. Jag vill tillägga att jag för min egen del utgår från att myndigheterna, medan denna översyn pågår, i tveksamma fall väljer att hellre fria än fälla.

HANS PETERSSON i Röstånga (fp):

Herr talman! Jag vill till slut bära tacka budgetministern än en gång.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 7 Föredrogs och hänvisades

Proposition

1977/78:85 till utbildningsutskottet

§ 8 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1977/78:402 och 403 till konstitutionsutskottet

1977/78:404–406 till finansutskottet

1977/78:407–417 till skatteutskottet

1977/78:418 till justitieutskottet

1977/78:419–422 till lagutskottet
1977/78:423 till utrikesutskottet
1977/78:424–430 till försvarsutskottet
1977/78:431–440 till socialförsäkringsutskottet
1977/78:441–445 till socialutskottet
1977/78:446–448 till kulturutskottet
1977/78:449–456 till utbildningsutskottet
1977/78:457–470 till trafikutskottet
1977/78:471–475 till jordbruksutskottet
1977/78:476 till utbildningsutskottet
1977/78:477–481 till näringsutskottet
1977/78:482–487 till arbetsmarknadsutskottet
1977/78:488–492 till civilutskottet
1977/78:493 till konstitutionsutskottet
1977/78:494 till justitieutskottet
1977/78:495 till socialförsäkringsutskottet
1977/78:496 till civilutskottet
1977/78:497 till socialförsäkringsutskottet
1977/78:498 till skatteutskottet
1977/78:499 till civilutskottet

§ 9 Talmannen meddelade att propositionerna nr 100 och 101 skulle sättas sist på föredragningslistan för kammarens nästa sammanträde.

§ 10 Anmäldes och bordlades

Motioner

1977/78:500 av förste vice talmannen *Torsten Bengtson* om tvåkalenderårsperiod för statsbudgeten, m. m.
1977/78:501 av *Ivar Högström m. fl.* om översyn av kyrkofullmäktigevalen
1977/78:502 av *Knut Wachtmeister m. fl.* om valkretsindelningen i Malmöhus län
1977/78:503 av *Olle Wästberg* i Stockholm *m. fl.* om förläggande av politiska förtroendeuppdrag till dagtid, m. m.
1977/78:504 av *Lars Ahlmark m. fl.* om lagstadgat kommunalt skattetak
1977/78:505 av *Kurt Hugosson m. fl.* om statistiska centralbyråns statistikproduktion
1977/78:506 av *Sven Andersson* i Örebro och *Hans Petersson* i Röstånga om avdrag vid beskattningen för bidrag till Norrlandsfonden
1977/78:507 av *Gusti Gustavsson m. fl.* om översyn av bestämmelserna om underhållsbidrag till barn
1977/78:508 av *Kurt Hugosson* och *Essen Lindahl* om slopande av fordonskatten för tråd- och elbussar
1977/78:509 av *Gördis Hörnlund m. fl.* om slopande av rätten till avdrag vid beskattningen för kostnad för bankfack
1977/78:510 av *Paul Jansson m. fl.* om registrering och beskattning av vissa fritidsbåtar

- 1977/78:511 av *Marianne Karlsson* om den skattemässiga bokföringen av uppfinningar
- 1977/78:512 av *Karl Leuchovius m. fl.* om beskattningen av levande inventarier i jordbruk
- 1977/78:513 av *Stig Olsson* och *Birgitta Johansson* om beskattningen av s. k. månadsresor
- 1977/78:514 av *Rune Rydén* om mervärdeskatten på vissa tryckalster
- 1977/78:515 av *Erik Wärnberg* om en obligatorisk källskatt på vissa biinkomster
- 1977/78:516 av *Rune Ångström* och *Börje Stensson* om regionalt differentierad fordonsskatt m. m.
- 1977/78:517 av *Åke Gillström* om ersättningen åt förrättare av borgerlig vigsel
- 1977/78:518 av *Birgitta Johansson m. fl.* om val av nämndemän
- 1977/78:519 av *Birger Rosqvist m. fl.* med anledning av propositionen 1977/78:77 om vissa frågor rörande trafik med motorredskap och traktorer
- 1977/78:520 av *Martin Segerstedt* och *Arne Nygren* om åtgärder för att minska antalet falska larm till polisen
- 1977/78:521 av *Knut Wachtmeister* om tilltalads inställelse vid rättegång
- 1977/78:522 av *Lennart Andersson m. fl.* om övergångstiden för höjning av aktiekapital
- 1977/78:523 av *Kurt Hugosson* om bilägares betalningsansvar vid s. k. tomtmarksparkering
- 1977/78:524 av *Marianne Karlsson* om översyn av åtalsbestämmelserna i patentlagen
- 1977/78:525 av *Marianne Karlsson* om skärpt skadeståndsplikt vid patentintrång
- 1977/78:526 av *Ivan Svanström* och *Georg Pettersson* om utredning angående sidoarrenden
- 1977/78:527 av *Evert Svensson m. fl.* om fastställelse av faderskap i vissa fall
- 1977/78:528 av *Knut Wachtmeister* om utvidgning av den statliga lönegarantin
- 1977/78:529 av *Anders Björck m. fl.* om bistånd till Cuba
- 1977/78:530 av *Rolf Hagel* och *Alf Lövenborg* om Norden som kärnvapenfri zon
- 1977/78:531 av *Sven-Erik Nordin m. fl.* om översyn av bestämmelserna för vapenexport
- 1977/78:532 av *Allan Åkerlind* om slopande av u-hjälp till befrielseörelser, m. m.
- 1977/78:533 av *Rolf Hagel* och *Alf Lövenborg* om höjning av värnpliktigas dagersättning och uttryckningsbidrag
- 1977/78:534 av *Bengt Kindbom* om samutnyttjande av militär mark i Västsverige
- 1977/78:535 av *Jan-Ivan Nilsson m. fl.* om ekonomisk ersättning till hemmaman med minderårigt barn vid repetitionsövning

- 1977/78:536 av *Martin Olsson m. fl.* med anledning av propositionen 1977/78:65 om vissa organisationsfrågor m. m. rörande försvaret
- 1977/78:537 av *Åke Polstam* om samlokalisering av militära förband i Linköping
- 1977/78:538 av *Gudrun Sundström m. fl.* om vidgad rätt för värnpliktig personal till tjänstledighet för kommunala uppdrag
- 1977/78:539 av *Margareta Andrén* och *Börje Stensson* om ersättning från sjukförsäkringen för psykoterapi
- 1977/78:540 av *Sven Aspling m. fl.* om vissa studiesociala frågor
- 1977/78:541 av *Sven Aspling m. fl.* om översyn av reglerna för sjukpenningavdrag vid sjukhusvård
- 1977/78:542 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om kompensation för sjuklön m. m. som betalats från forskningsanslag
- 1977/78:543 av *Yvonne Hedvall* om vidgat stöd till föräldrar vid barns vistelse på sjukhus
- 1977/78:544 av *Iris Mårtensson* och *Åke Green* om föräldrapenning för tillfällig vård av barn i samband med adoption
- 1977/78:545 av *Kerstin Nilsson m. fl.* om hemreseersättningen till vissa gymnasieelever
- 1977/78:546 av *Marianne Stålberg m. fl.* om suppleanter i vuxenutbildningsnämnd
- 1977/78:547 av *Marianne Stålberg m. fl.* om rätt för vuxenutbildningsnämnd att fördela studiestöd
- 1977/78:548 av *Lars-Ove Hagberg m. fl.* om begränsning av övertid
- 1977/78:549 av *Rolf Hagel* och *Alf Lövenborg* om höjning av bosättningslån, m. m.
- 1977/78:550 av *Yvonne Hedvall* och *Per-Eric Ringaby* om statsbidrag till privata daghem
- 1977/78:551 av *Marianne Karlsson* om den gynekologiska hälsokontrollen
- 1977/78:552 av *Maj-Lis Landberg* och *Margit Sandéhn* om rätt för ensamstående att erhålla statligt bosättningslån
- 1977/78:553 av *Carl-Wilhelm Lothigius* om viss översyn av hälsovårdsstadgan
- 1977/78:554 av *Maj Pehrsson* och *Bengt Bengtsson* om hjälpinsatser för alkoholiserade, gravida kvinnor
- 1977/78:555 av *Ivan Svanström* om differentierade sjukvårdsavgifter
- 1977/78:556 av *Georg Andersson m. fl.* om anslag till vissa kulturändamål
- 1977/78:557 av *Margareta Andrén m. fl.* om prioritering av den kvinnliga idrotten
- 1977/78:558 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om medicinhistoriska museets framtida lokalisering och drift
- 1977/78:559 av *Ingrid Diesen m. fl.* om anslagen till regionala museer och riksutställningar
- 1977/78:560 av *Ingrid Diesen m. fl.* om stödet till skådebanorna
- 1977/78:561 av *Eva Hjelmström* och *Carl-Henrik Hermansson* om höjt statsbidrag till Sveriges konstföreningars riksförbund

- 1977/78:562 av *Ivan Svanström m. fl.* om ortnamnens kulturhistoriska värde
- 1977/78:563 av *Lars Werner m. fl.* om folkbibliotekens verksamhet
- 1977/78:564 av *Lena Öhrsvik* och *Bernt Nilsson* om statsbidraget till Kalmar konstmuseum
- 1977/78:565 av *Eva Hjelmström m. fl.* om situationen för gäststuderande i Sverige
- 1977/78:566 av *Per Olof Håkansson* om ändring av reglerna för tillsättning av tjänst som skoldirektör
- 1977/78:567 av *Marianne Karlsson* om forskning beträffande den psykiska omvårdnaden av barn på sjukhus
- 1977/78:568 av *Karl-Eric Norrby* och *Bertil Jonasson* om yrkesteknisk högskoleutbildning i Karlstad–Hagforsområdet
- 1977/78:569 av *Rune Rydén* om försöksverksamheten med näringslivskontakt för forskare
- 1977/78:570 av *Per-Olof Strindberg* om läkarutbildningen m. m. vid universitetet i Linköping
- 1977/78:571 av *Ingrid Sundberg* om läroplanen för grundskolan
- 1977/78:572 av *Gudrun Sundström m. fl.* om tandsköterskeutbildningen
- 1977/78:573 av *Margaretha af Ugglas* och *Rune Rydén* om urvalssystemet vid intagning till universitet och högskola
- 1977/78:574 av *Frida Berglund m. fl.* om utbyggnad av Kallax flygplats i Luleå
- 1977/78:575 av *Anders Björck* och *Erik Hovhammar* om ifrågasatt nedläggning av järnvägslinjen Nässjö–Nybro
- 1977/78:576 av *Sture Ericson* och *Kerstin Andersson* i Kumla om överförande av Laxå–Röfors Järnväg (LRJ) till SJ
- 1977/78:577 av *Åke Gillström* om upprustning av vägnätet i norra delen av Gävleborgs län
- 1977/78:578 av *Åke Gillström* om den kommunala kollektivtrafiken
- 1977/78:579 av *Margot Håkansson* och *Eric Rejdnell* om klassificering av riksväg 15 som Europaväg
- 1977/78:580 av *Margot Håkansson* och *Rolf Sellgren* om handikappanpassad kollektivtrafik
- 1977/78:581 av *Hans Petersson* i Röstånga och *Eric Hägelmark* om utbildning av civila flygförare vid Krigsflygskolan i Ljungbyhed
- 1977/78:582 av *Ivan Svanström m. fl.* om ändring av namn på postanstalt
- 1977/78:583 av *Olle Wästberg* i Stockholm *m. fl.* om åtgärder för att begränsa bilismen i storstädernas innerområden
- 1977/78:584 av *Sven Andersson* i Örebro och *Hans Petersson* i Röstånga om normer för buller från motorfordon
- 1977/78:585 av *Anders Björck* om hjortvården
- 1977/78:586 av *Pär Granstedt m. fl.* om åtgärder för att minska den svenska proteinimporten
- 1977/78:587 av *Pär Granstedt m. fl.* om den kommersiella djurhållningen
- 1977/78:588 av *Rolf Hagel* om ändring av livsmedelslagen

- 1977/78:589 av *Margot Håkansson* om en laxodlingsanläggning i Mörrum
- 1977/78:590 av *Erik Johansson* i Simrishamn *m. fl.* om ersättning till fiskare för skador på grund av dumpad ammunition, *m. m.*
- 1977/78:591 av *Rune Jonsson* i Husum *m. fl.* om projektet Skog 80 i Västernorrlands län
- 1977/78:592 av *Göthe Knutsson m. fl.* om ökad information rörande allemansrätten
- 1977/78:593 av *Maj-Lis Landberg* och *Margit Sandéhn* om preskriptionstiden för brott mot miljöskyddslagen
- 1977/78:594 av *Per-Olof Strindberg* om åtgärder till skydd för Östersjöns marina miljö, *m. m.*
- 1977/78:595 av *Ivan Svanström* om åtgärder för att främja styckning av stora jordegendomar
- 1977/78:596 av *Ivan Svanström* om tillgodoseende av natur- och kulturvårdande intressen vid tillämpning av vattenlagen
- 1977/78:597 av *Jörgen Ullenhag* och tredje vice talmannen *Karl Erik Eriksson* om bättre tillvaratagande av vilda bär och svamp
- 1977/78:598 av *Ingrid Andersson m. fl.* om ökat stöd till hemslöjden
- 1977/78:599 av *Åke Gillström m. fl.* om en strukturutredning för skogsindustrin
- 1977/78:600 av *Pär Granstedt m. fl.* om inriktningen av den framtida strukturförändringen inom industrin
- 1977/78:601 av *Bengt Gustavsson m. fl.* om åtgärder för att trygga försörjningsberedskapen på skoområdet
- 1977/78:602 av *Ivar Högström m. fl.* om statligt stöd till stubbupparbetningsanläggningar
- 1977/78:603 av *Karl-Eric Norrby m. fl.* om drivmedelsförsörjningen i glesbygd, *m. m.*
- 1977/78:604 av *Arne Nygren* och *Gudrun Sundström* om ökad information till länsstyrelser och kommuner om mineraltillgångar
- 1977/78:605 av *Sven-Gösta Signell m. fl.* med anledning av propositionen 1977/78:73 om statliga textil- och konfektionsföretag *m. m.*
- 1977/78:606 av *Sten Svensson* och *Per Unckel* om fortsatt uranprospektering
- 1977/78:607 av *Georg Andersson m. fl.* om åtgärder för att främja sysselsättningen i Norrlands inland
- 1977/78:608 av *Frida Berglund m. fl.* om höjt statsbidrag till särskilda stödåtgärder i glesbygder
- 1977/78:609 av *Gunnar Biörck* i Värmdö om företrädare i MBL-förhandlingar
- 1977/78:610 av *Wivi-Anne Cederqvist* och *Magnus Persson* om psykologiska konsultinsatser vid arbetsförmedlingarna
- 1977/78:611 av *Wivi-Anne Cederqvist m. fl.* om rätt till arbetslöshetsersättning vid bristande kommunal barnomsorg
- 1977/78:612 av *Rolf Hage* och *Alf Lövenborg* om förbättrad arbetsmarknadsutbildning för invandrare

- 1977/78:613 av *Eric Jönsson m. fl.* om sysselsättnings- och näringspolitiska åtgärder i Malmöregionen
- 1977/78:614 av *Maj-Lis Landberg m. fl.* om redovisning av fackföreningsavgift i samband med utbetalning av lön enligt statlig lönegaranti
- 1977/78:615 av *Arne Nygren m. fl.* om regionalpolitiska åtgärder beträffande Norrlandslänen
- 1977/78:616 av *Yngve Nyquist m. fl.* om statligt stöd till viss fritidsbebyggelse
- 1977/78:617 av *Martin Segerstedt m. fl.* om etablering av ett industricentrum i Ånge
- 1977/78:618 av *Lars Werner m. fl.* om vetorätt för facklig organisation mot nedläggning av företag, m. m.
- 1977/78:619 av *Axel Andersson och Åke Gillström* om åtgärder mot spekulation vid köp och försäljning av industrilokaler
- 1977/78:620 av *Per Bergman m. fl.* om samordning av regler för den fysiska riksplaneringen
- 1977/78:621 av *Per Bergman m. fl.* om ändring av lagen om förvärv av hyresfastighet m. m.
- 1977/78:622 av *Anna Eliasson m. fl.* om ökning av bostadsrättslägenheternas andel av bostadsbeståndet
- 1977/78:623 av *Pär Granstedt m. fl.* om uppvärmningen av bostadshus
- 1977/78:624 av *Per Olof Håkansson och Hans Pettersson* i Helsingborg om åtgärder för ett ökat bostadsbyggande
- 1977/78:625 av *Ivar Högström m. fl.* om avvecklingen av skogsfångsserwitut
- 1977/78:626 av *Marianne Karlsson* om förbud mot heltäckningsmattor i offentliga lokaler
- 1977/78:627 av *Torkel Lindahl och Georg Åberg* om förtur för lokalbefolkningen vid ägarbyte av fastigheter i Bohusläns fiskelägen
- 1977/78:628 av *Hans Petersson* i Röstånga och *Sven Andersson* i Örebro med anledning av propositionen 1977/78:76 med energisparplan för befintlig bebyggelse
- 1977/78:629 av *Georg Pettersson* och *Erik Larsson* om statsbidraget till drift och underhåll av enskilda vägar
- 1977/78:630 av *Olle Östrand* om åtgärder mot spekulation i bostäder
- 1977/78:631 av *Nils Hörberg* om en ny ekonomisk världsordning
- 1977/78:632 av *Nils Hörberg* om ökad konsumtion av vegetabiliskt protein
- 1977/78:633 av *Nils Hörberg* om ökat stöd åt odling av proteinrika vegetabilier
- 1977/78:634 av *Nils Hörberg* om stöd åt energisnåla samfärdsmedel, m. m.
- 1977/78:635 av *Nils Hörberg* om skatt på flygbensin, m. m.
- 1977/78:636 av *Nils Hörberg* om åtgärder för att främja användningen av torv som bränsle
- 1977/78:637 av *Nils Hörberg* om energibesparande åtgärder i bostadshus
- 1977/78:638 av *Lars Werner m. fl.* om höjda statsbidrag till barnomsorgen

- 1977/78:639 av *Lars Werner m. fl.* om kompensation till kommuner och landsting för mervärdeskatt
- 1977/78:640 av *Lars Werner m. fl.* om befrielse för kommuner och landsting från skyldigheten att erlagga allmän arbetsgivaravgift
- 1977/78:641 av *Börje Stensson* och *Margareta Andrén* om minskat oljeberoende genom ökad kollektivtrafik
- 1977/78:642 av *Börje Stensson* och *Margareta Andrén* om översyn av reglerna angående avdrag för resa med egen bil till och från arbetet

§ 11 Anmälan av interpellation

Anmälades och bordlades följande interpellation som ingivits till kammarkansliet

den 19 januari

1977/78:119 av *Rune Carlstein* (s) till industriministern om åtgärder för att främja sysselsättningen i Borås:

Sysselsättningssituationen i Boråsområdet är välkänd; den kraftiga nedgången inom tekoområdet medför återverkningar på snart sagt alla yrkesområden. Det är därför angeläget att varje tillfälle beaktas för att behålla sysselsättningstillfällena i Boråsområdet.

Scan-Västs planer på att lägga ner större delen av sin verksamhet i Borås har därför väckt berättigad uppmärksamhet. Företaget bygger i stället en ny anläggning i Göteborg. För Borås del innebär detta att den redan hårt ansträngda sysselsättningssituationen förvärras genom att ytterligare 175 arbetstillfällen försvinner.

Företrädare för Borås kommun har utan framgång sökt komma till ett förhandlingsresultat för att behålla sysselsättningen i Borås.

Företrädare för de fackliga organisationerna har begärt kompletterande utredningar för att få de olika lokaliseringalternativen belysta men mötts med oförstående.

Borås kommun ingår numera enligt ett regeringsbeslut i den s. k. grå zonen. Särskilda ansträngningar skall alltså sättas in för att slå vakt om sysselsättningen i Borås kommun. Borås kommun, liksom företrädare för företaget, har enligt uppgifter i tidningspressen varit i kontakt med industridepartementet i nämnda lokaliseringsärende.

Med hänvisning till det anförda vill jag ställa följande frågor till industriministern:

Vill industriministern lämna en redogörelse för vad som förevarit i nämnda ärende?

Avser industriministern att vidta några åtgärder i syfte att behålla sysselsättningen i Borås?

Nr 64

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 13.12.

Fredagen den
20 januari 1978

In fidem
SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert